

ANP

ste keer bij de overheid aanklopte, dat vooral deed om reputatieschade te voorkomen. ING zou zich niet kunnen permitteren om geen staatssteun te vragen omdat het vertrouwen in banken in het algemeen zo ver was gedaald dat het krijgen van staatssteun de enige manier was om het vertrouwen te behouden. Lees deze zin gerust nog een keer.

Hommen zei ook dat de kredietcrisis het opsplitsen van ING in een bank en een verzekeraar heeft versneld. De crisis toonde de kwetsbaarheid van deze combinatie aan, iets waar volgens Hommen binnen ING al langer zorg over was. 'Every cloud has a silver lining', zullen we dan maar zeggen.

VERKEERDE PRIKKELS

Het waren volgens verschillende sprekers de hoge beloningen van topbestuurders en de verkeerde prikkels die daarvan uitgingen die een voorname veroorzaker van de kredietcrisis zijn. Peter Paul de Vries memoreerde dat de VEB al decennia probeert beursgenoteerde ondernemingen ertoe te bewegen de beloningen van de bestuurders binnen de perken te houden. Vaak tevergeefs.

Bij dit onderwerp maakte Wim Kok het wel erg bont. Kok was commissaris van ING

en daarvoor premier van dit land en in die laatste rol noemde hij in april 1998 de beloningen van Nederlandse topmanagers nog "exhibitionistische zelfverrijking". Kok verdedigde nu echter de bonuscultuur bij ING door onder meer te stellen dat de financiële sector in de periode voor de crisis in een soort ratrace zat waaraan men zich moeilijk kon onttrekken. Volgens verschil-

'HET HAD DE NEDERLANDSE STAAT 30 MILJARD EURO GESCHEELD ALS DE VERKLARING VAN GEEN BEZWAAR WAS GEWEIGERD.'

RIJKMAN GROENINK

lende prominenten binnen de PvdA gaat dit optreden van Kok het beeld dat het publiek van de PvdA heeft zeker beïnvloeden, en bepaald niet ten goede.

Het gesprek met Rijkman Groenink behoorde tot de hoogtepunten. Hij noemde de prijs die het consortium voor ABN Amro betaalde "bizar" en erkende zijn inschattingfout dat de overname nooit door de autoriteiten zou worden toegestaan. Opvallend

'COMMISSARISSEN MOETEN ER VEEL FELLER OPZITTEN. ZE MOETEN OOK VRAGEN, EN DINGEN PRECIES WILLEN WETEN, EN DOORZETTEN.'

NOUT WELLINK

was de verklaring van Groenink dat hij DNB en het ministerie van Financiën uitvoerig had ingelicht over de risico's van de overname van ABN Amro en over de eigen analyse van de bank dat met name Fortis veel te veel hooi op de vork nam. De banken in het consortium wilden echter niets weten van de informatie die ABN Amro verstreekte. Hierdoor miste Fortis volgens Groenink het feit dat zij veel te veel betaalde voor een onderdeel met een "ondervermogen".

Groenink vond dat er voor de overname nooit een verklaring van geen bezwaar had mogen worden afgegeven. Ondanks deze impliciete kritiek op Nout Wellink en Wouter Bos stelde hij echter ook dat de autoriteiten in het algemeen zorgvuldig en professioneel hebben opgetreden. Het lijkt erop dat hij het vooral zichzelf verwijt dat hij die autoriteiten er niet van heeft kunnen overtuigen dat de overname onverantwoord was.

ZEER COMPLEX GEHEEL

Na drie weken getuigenissen van de frontlinie is vooral duidelijk dat iedereen maar een klein radertje in een zeer complex geheel was, zoals Rijkman Groenink het ook zei. Het heeft dan ook niet zoveel zin op zoek te gaan naar zondebokken. Iedere betrokkene probeert zijn straatje schoon te vegen omdat hij zich realiseert dat hij, beperkt door de kennis van toen, niet heeft gedaan wat hij met de kennis van vandaag had moeten of kunnen doen.

Belangrijker is het besef dat een aantal fundamentele onevenwichtigheden in het financiële systeem nog altijd niet zijn opgelost. In dat licht zijn de gesprekken die de commissie-De Wit tot nu toe heeft gevoerd voor de sector en de autoriteiten hopelijk leerzaam. ■